



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 41. Sancti Thomæ oppidi fundatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Neophytos
captivos.*

*Christophorus
Mendoça
duo vulnera
accipit.*

rum, qui nondum nostris Sacris nomen dederant, sed ad ea capeſſenda præcincti erant, populationem fecerant, aliquot Neophytos Incarnationis oppidanos in captivitatē abegerant; qua de re Christophorus Mendoça religioſe conqueſtus, nihil aliud quàm diçteria retulérat. At ubi advénit Ruiſius, urbanitatem apud latrones fruſtra eſſe arbitratus, Neophytis ſuader, ut ſe ſuasque neceſſitudines tueantur. Nec morâ mille Neophyti ad Mamalucos cum armis pergunt, quò antequàm pervenirent Joſephus Domenecus & Chriſtophorus Mendoça, Ruiſii juffu, caſtra latronum exiguo comitatu adeunt. Sed jam proximis latrones conſertim inſurgunt, ſclopeta explodunt, Indum unum è Sociorum comitibus occidunt, Chriſtophorum Mendoçam binâ in corporis parte ſagittâ feriunt; qui glorioſo periculo factus audacior, comite Joſepho Domeneco, per reluçtantes Mamalucos caſtra ingreditur, ducem latronum objurgat, captivos repoſcit; negantibus denunciât totius Guairaniæ Neophytos armorum jure uſuros. Nec plura effatus, captivos ſolvit, eductosque ad Ruiſium magna cum laude reducit. Interim latrones, acie in Neophytos noſtros verſâ, prælio decertate velle videbantur, Ruiſio contempto, qui Dei & Catholici Regis nominibus interpoſitis ſummoperè flagitabat, ne bellum quàm pacem mallent. Tandem tamen motis caſtris ab Neophytorum noſtrorum oppidis tantisper receſſere; Ethnicorum captivitate ſe contentos fore, & ab Neophytis noſtris vexandis abſtenturos in ſpeciem oſtendentes. Quamquam Socii ſub hac herba anguem latere, magnum mox vulnus Guairaniæ inſiſturum non obſcuris indiçiiis (& quod dolendum eſt) non inani eventu, verebantur.

**CAPUT
XXX.**
Sanctorum
Michaëlis
& Antonii
oppida con-
duntur.

INTER has turbas Juſtus Vanſurkius, Joannes Auguſtinus Contreras, Silverius Paſtor & Ignatius Martines, nuper ex Europa adveçti Sacerdotes, in Guairaniam Novembri menſe appulère, quibus ſtatim & agendi, & patiendi luculenta materia non defuit. Nam Coronati Campeſtres Indi, ad quos ante ſequiannum Antonius Ruiſius & Franciſcus Diaſtanius fruſtra penetrare contenderant, primoribus gentis ad Chriſtophorum Mendoçam in Incarnationis oppido degentem miſſis, Sacerdotes ſibi dati & oppida fundari poſtulavere. Quod longè ardentius optavere, cum rumor increbuit, eos tantum in captivitatē ab Mamalucis abigendos, qui ſe Sociis Jeſu erudiendos non tradidiſſent. Quare Antonius Ruiſius, aſſumpto in ſocium Chriſtophoro Mendoça, ad eos progreſſus, omnia in proclivi habuit. Ibitiruna mons eſt aſperriſſimus, triduo diſtans ab Incarnationis oppido, cujus montis incolæ juffu vicos ſuos hinc inde ſparſos diruere, & oppidum deſignato in loco conſtruere, imperata promptis animis fecere. Interim Chriſtophorus Mendoça ad Ibianguientes, mari obverſos populos, ſpe apud eos fundandi oppidi miſſus, cum infrequentes, & Mamalucorum metu hinc inde diſpalatos reperiſſet, centum Ethnicorum familias ſecum adductas novis Sancti Michaëlis oppidanis aggregavit, adeò ut in nova colonia duo jam mille capita cenſerentur; quibus Juſtus Vanſurkius Manſilla, linguæ Indiçæ nondum peritus, ex ſcriptis tabulis noſtræ Fidei rudimenta indefeſſus explicabat: quâ aſſiduitate factum, ut brevi balbutire & tertiare verba deſinens, Chriſtianiç doctrinæ præcepta pro dignitate tradere cœperit. Is ex ſeptem germanis fratribus, pleriſque ad magna natis, unus fuit, qui ſingulari exemplo Societati nomen in Flandro-belgica Provincia dedere. Jactis Sancti Michaëlis oppidi fundamentis, Antonius Ruiſius, Pataguiruſuvio, inſigni Caſiquio, adnitente, unius diei itinere ultra progreſſus, aliud oppidum ex reductione Barbarorum inchoavit, Divoque Antonio, Monachorum Principi, conſecratum, Petro Molæ, Apoſtolico planè viro, regendum tradidit: quò tot Barbari confluxere, ut primo bimelſtri duobus capitum millibus & quingentis novella reſpublica ſtererit.

*Duo capitum
millia red-
ucta.*

*Juſti Van-
ſurki Man-
ſilla primi
labores.*

*Sancti An-
tonii oppi-
dum adifi-
catum.*

*Sex mille &
quingenti
reducti.*

**CAPUT
XXXI.**
Sancti Tho-
mæ oppidi
fundatio.

NEC infeliçius res geſta eſt ad Taiaoba terras: nam cum Franciſcus Diaſtanius, Ruiſii juffu, ex Conceptionis Gualachorum oppido ad Archangelorum coloniam tantisper adminiſtrandam veniſſet, aliquot Caſiquii Guiraveranæ factionis cum convenere, oppidum ſibi conſtrui tanto conatu poſtulantem, ut eis moſ geri debuerit. Inter Archangelorum & Sancti Pauli oppida æquali fermè intervallo

locus

locus erat eminens, quod Divi Thomæ cœmeterium Barbari ex Majorum traditione idè appellat, quò olim Divus ille Indorum Apostolus, per eas terras transiens, magnam multitudinem post Baptismum ibi sepelisse diceatur. Qui locus, quia magnas opportunitates habebat, & circumvallatus esset multis Ethnicorum pagis, ad fundandam oppidum ab Diastanio, erectâ Cruce, designatus est: & ut mireris Dei opera, ultro tradidère sua nominaii, qui Ruisum sapius ad necem quæsierant; & inter Antropophagos crudelissimi habebantur. Præter quadringentas familias spontaneè se statim novæ fundationi devoventes, toridem alias per sylvas & arduas rupes excursione factâ, idem Diastanius reduxit, constructumque oppidum Divo Thomæ jure bono consecravit. Inter has progressionum felicitates pestis pleraque Guairaniæ nova oppida vastans, Sociis laborandi materiam propè infinitam præbuit. Sed longè major eorum animos afflictabat sollicitudo reputantium, quò tandem vergerent tot latronum cohortes, verentiumque, ne, excusso omni metu, spretaque Sacerdotum reverentiâ, & jam libato Sacro Sanguine, palam Neophytis nostris bellum indicere auderent. Augebat suspiciones novus Paraquariæ Prætor, ex Europa per Brasiliam eo, quo latrones ventitate itinere solebant, recens in Guairaniam invehens, qui quia Societatis rebus infensus erat, lugubrem historiæ materiam præbiturus timebatur.

IN portu Boni-aëris naufragata concordia, & ejus loco emergens discordia, Republicæ capita periculose inter se commisit. Prætor fluminis Argentei honestissimum virum Commissioni Sanctæ Inquisitionis & Bullæ Cruciatæ præpositum in vincula magno cum dedecore trahi jusserat; Episcopus verò, prætenso jure Ecclesiastico ob personæ munia, ad se causam pertinere aiebat: cum non impetraret, imperatâ Clericis suis invasione, vi perfractò carcere, è vinculis hominem educit. Prætor armari cives, tormenta onerari, tympana pullari, & omnia ad vim parari jubet. Episcopus contra lugubri campanarum sono urbem Sacris interdicit, Prætozem fulmine Ecclesiastico terit: urbs factionibus discinditur: & nihil propius erat, quàm ut periret, nisi Societas Episcopum & Prætozem utcumque conciliasset: qui tumultu utrimque sedato, & armorum pœnarumque Ecclesiasticarum minis amotis, lire ad Senatum Regium dejectâ, jus suum deinceps legitime & inter fori claustra procurarunt. Sub finem anni, Mutii Vitellefci Generalis litteræ apertæ sunt, quibus primo loco Joannes Romerus, pro Nicolao Durando Mastrillo in Peruviam revocato, Paraquariæ Provincialis designabatur. Sed quia deponantem ætatem excusabat, secundæ litteræ referatæ sunt, Francisco Valquio Truxilio Provincialatum in casu mortis demandantes. Cujus res antequam scribere aggrediar, pro instituto meo, Nicolaum Durandum Mastrillum, Provinciæ nostræ utilissimum virum, debito obsequio prosequi lubet.

NICOLAUS Durandò Mastrillo patria fuit Nola, Neopolitani regni urbs inclita. Nobilitatem è Mastrillorum stirpe non sine Hispani sanguinis mixtione hausit. Carolus & Gregorius Mastrillos, Societatis nostræ viros, planè illustres partuos, Marcellum verò Xaverium Mastrillum nostri avi Heroem clarissimum nepotem habuit. Centurionis gradum pænè puer adeptus est, ut nempè plurâ ornamenta pro Christo sperneret. Neapoli Societatis tyrocinii & studiorum philosophicorum curriculo emenso, Apostolicorum laborum sitiens, in Peruviam navigavit. Sacerdotio insignitus, ob adeptam linguæ Quichoæ peritiam, per Guamangæ tractum ad Ethnicorum terras obedientiæ alis delatus, multa pro augenda Dei gloria & diu pettulit. Arequipam missus, ad Condesuios Barbarie insignes populos excursione factâ, memorabili illâ cinerum pluvia pænè obrutus fuit. Inde redux Julide Rectorem egit: ubi Aimarram linguam discens gentes illas barbaras, uti Alegambe refert, Apostolico spiritu excoluit. Deinde non interrupto labore Quitensis & Chuquisacensis Collegiorum Rector fuit, donec Alvares de Paz, Peruvix Provincialis, eum in Socium assumeret: quo in munere sexennio posito, anno hujus sæculi decimo-octavo Procurator Romam missus, ita se Murio Vitellefco probavit, ut

Sancti Thomæ cœmeterium.

Franciscus Diastanius oppidum fundat.

Quingentæ familias reducantur.

Pestis.

Belli metus.

CAPUT XXXVII.
In Boni-aëris portu turbatur.

Discordia inter Prætozem & Episcopum oritur.

Ab Societate utcumque sopitur.

CAPUT XXXVIII.
De Nicolao Durando Mastrillo Provinciali.

Ejus parentes.

Pueritia.

Navigatio.

Missiones.

Offici.